

„Ten kůň jim poskytoval všechno, jak zrcadlení nevhodného chování, tak i všeobjímající náruč, kterou oni prostě potřebují, tu podporu.“ (hipoterapeut)

Využití hiporehabilitace v rezidenční léčbě závislostí v psychiatrické nemocnici.

Mgr. Michaela Bartoňová

Volba tématu diplomové práce

- Smysl,
- pozitivní osobní zkušenost,
- propojení dvou oborů,
- potřebnost dat z výzkumů pro rozvíjení hiporehabilitace.

Design diplomové práce

- Teorie – metody léčby, zooterapie, hiporehabilitace.
- Výzkum, evaluace procesu – pacienti PN, hipoterapeuti.
- Vyhodnocení dat – vytváření trsů.
- Propojení teorie a praxe/zkušeností.

„Pro mě je to nejlepší z těch terapií. Nej příjemnější a baví mě nejvíc.“ (pacient)

Používané metody léčby v PN

- Behaviorální terapie – bodovací systém,
- kognitivně-behaviorální terapie,
- skupinová terapie a rodinná terapie,
- pracovní terapie, pohyb,
- práce s cravingem,
- autogenní trénink.

„Přímo ten kontakt s tím zvířetem je úžasnej.“ (pacient)

Vliv zvířete na člověka

- Zooterapie.
- Emoce,
- vztah – komunikace,
- porozumění –respekt k potřebám zvířete.
- Vliv na fyzické zdraví – pohyb, dech, uvolnění svalů, stimulace nervového systému..

„Možná i hrdost. Když půjdu po ulici a zeptám se, kdo umí vyčistit koni kopyto, tak moc lidí to umě nebude. A já už to umím.“ (pacient)

Hiporehabilitace

- Hipoterapie ve fyzioterapii a ergoterapii – HTFE
- Hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi – HPSP
- Hipoterapie v psychiatrii a psychologii – HTTP
- Parajezdectví

„Že jim vlastně zrcadlil jejich chování a tím pádem, když jim to terapeut dobře přeložil to koňský chování, tak oni to od koně brali mnohem líp, než od terapeuta na skupině. Ten kůň byl v té terapii naprosto nenahraditelná složka. A když s nimi pracoval terapeut, který s nimi pracoval i na oddělení a na skupině, tak to byl poklad.“ (hipoterapeut)

Hipoterapie v psychiatrii a psychologii – HTP

- Osoby s duševním onemocněním a psychickými potížemi.
- Integrativní směr psychoterapie, kůň jako koterapeut.
- Individuálně / skupinově.
- Ovlivnění různých oblastí života.
- Práce kolem potřeb koně,
 - práce ze země,
 - ježdění.

„... že to řídí, že ten člověk to má ve vlastních rukou, dokáže ovládat 900kg živé váhy, ten kůň ho poslouchá. Že když se jim jejich vlastní život venku sere, pardon, takže oni ale umí řídit koně.“ (hipoterapeut)

Koně a závislost

- Bezpodmínečně přijetí – přetvářka, souzení, emoce.
- Překonání sebe sama.
- Reakce na rozpory jednání x myšlení = korekce chování
- Pohyb – endorfiny.
- Přirozená autorita – sebevědomí a sebehodnocení.
- Spolupráce ve skupině.
- Ovlivnění vztahu terapeut-klient.
- Podpora v léčbě – jiný svět.
- Po léčbě – prevence relapsu.

„... jsou určitý lidi ve skupince, kteří vyloženě říkají, že je to nebaví, že nechtěj, nemaj k tomu vztah a nebudou se angažovat. ...že se promění a stanou se z nich milovníci koní. Že se v tom najdou, něco svého, co je baví. To je takový až zázračný mi to někdy přijde.“ (hipoterapeut)

Průběh hipoterapie v psychiatrii a psychologii

- Úvodní sezení,
- čištění koní a jejich příprava,
- práce s koňmi,
- péče o koně po práci s nimi,
- závěrečné sezení.

„Tam člověk nesedí na židli, ale běhá mezi koňma a je to mnohem náročnější.“ (hipoterapeut)

Bezpečnost při HTP

- Kvalifikace týmu HTP, včetně koně.
- Uklizený areál, zpevněné cesty, neklouzavá rampa.
- Proškolení pacientů o bezpečném chování u koní.
- Kvalita výstroje.
- Vhodné oblečení, obuv a ochranné pomůcky.
- Zdravotní stav koně.

„Jo, toho koně si ošetřit před tou jízdou, to je supr. ... že to není zadarmo. ... pro mě taky dobrý, jakože já mu něco můžu věnovat a on pak věnuje tu péči mě.“ (pacient)

Welfare koní

- Kůň a jeho psychohygiena:
 - odpovídající zázemí stáje,
 - odpovídající zátěž – krmení,
 - respekt k jeho potřebám – být koněm.
-
- Zvýšená péče o jeho pohybový aparát.
 - Syndrom vyhoření u koně jako koterapeuta.

„Ty lidi to vnímaj, že je jejich kamarád, připodobňují vlastnosti : on je jako já. Hlavně u toho Barneyho, takoví ti “lumpové” se do něj úplně zamilujou, protože on je přece jako já, on mi úplně rozumí.“ (hipoterapeut)

Výběr vhodného koně pro HTP

- Kůň jako nejdůležitější prvek terapie.
- Cílová skupina – co od koně potřebuji?
- Jací koně už jsou k dispozici, kteří chybí?
- Zdravotní stav, temperament, věk (dop. od 5 let), povaha, pohlaví, plemeno.
- Cena.

„... že je to ta změna prostředí. Tady jsme venku a tam jsme vlastně vevnitř a ta hlava funguje zase jinak trošičku venku, takže se můžeme rozletět.“ (pacient)

Výhody x nevýhody HTP

- **Výhody**
- Prostředí,
- koterapeut,
- vliv koně na různé oblasti života.
- **Nevýhody**
- Celková náročnost – zázemí, personál, finance, prostor..
- Alergie, fyzická kondice.

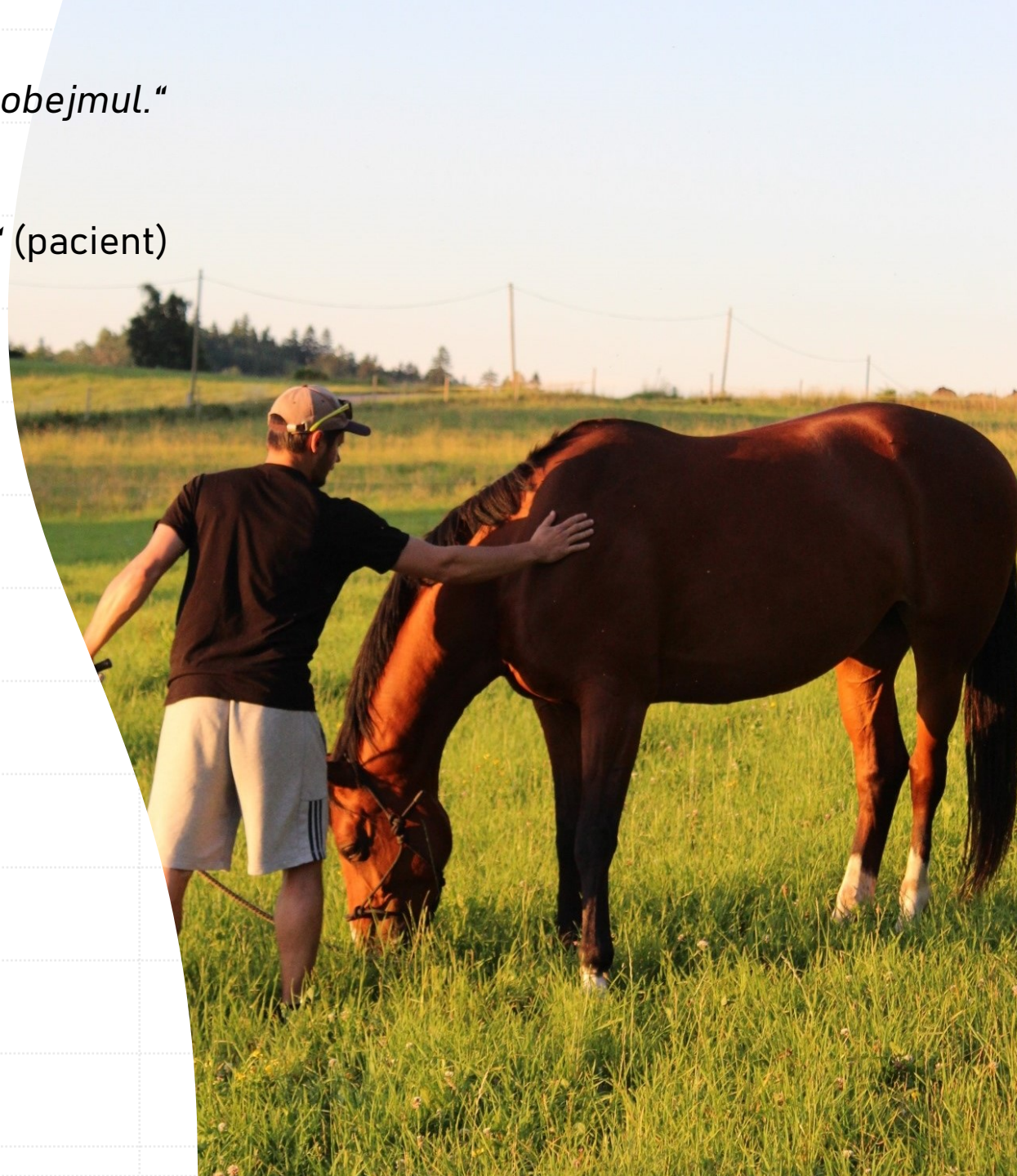

„... já jsem normálně i slzy mi vytryskly, když jsem jí i jako obejmul.“
(pacient)

„Je to do života, udělám mu to špatně – dostanu kopanec.“ (pacient)

Zkušenosti pacientů

- Uklidnění,
- změna prostředí, jiný svět,
- příjemný personál,
- nové emoce a zážitky (porozumění – jsou jako my),
- pohyb,
- zodpovědnost a komunikace,
- zrcadlení a přijetí,
- výzvy a cíle.

„... tak pro ně to byla první osoba, nebo no živý tvor, který je bezpodmínečně přijímal.“ (hipoterapeut)

„Pozitivní bylo, když ti chlapi objeví něco, co já vím, ale oni to nedokážou přijmout s tím, že jim to někdo řekne, ale přijmou to od koně, který to zrcadlí.“(hipoterapeut)

Zkušenosti hipoterapeutů

- Působení na somatické, emoční, sociální a kognitivní úrovni.
- Náročnost,
- nová témata do terapie,
- zrcadlení – korekce chování, kritika od koně,
- přemostění – blíže k pacientovi (všestranná důvěra),
- vzájemné „hecování“ pacientů,
- pohyb,
- hrdost na koně i pacienty.

„...tak to může stmelit i rodinu. Pomocť najít cestu k dětem a naopak. Táta v očích dětí je prostě shozený z té pozice toho otce a tam naopak se do ní může lehce vyhoupnout, protože on ví hodně o koních, nebojí se jich, umí je vodit, jezdit na nich. Tak to se z toho táty v očích zejména menších dětí stane ten hrdina, a tuhle roli hrdiny by měl táta i hrát.“ (hipoterapeut)

HTP jako doplnění současných metod léčby

- Cílené působení na oblasti života,
- jiný způsob relaxace,
- doplnění práce s rodinou – korekce chování,
- pozitivní podmiňování,
- práce – pobyt venku,
- soustředěnost, motorika, paměť,
- jiné způsoby zvládnání cravingu.

„... že když je tam ten malej poník, tak oni jsou schopní se rozněžnit, zamilovat se, objímat. Si myslím u těch chlapů takový, co by se jinak neodvážili dát najevo, tak najednou tohleto vyplouvá, to asi na oddělení nelze tady toho docílit.“ (hipoterapeut)

„No, ty některý jako terapie mě rozčilujou, jako zahrada mě vůbec nebaví jako, nic si z toho neumím vzít vlastně, ale tady fakt mě to uklidní, jako můžu se soustředit fakt jako na sebe a je to pro mě určitě lepší.“ (pacient)

Závěrečné shrnutí

- Zpestření léčby x nejvýznamnější součást léčby.
- Možnost cílení na potřebnou oblast života.
- Emocionální oblast života – radost, štěstí, souznění, porozumění, důvěra, dojetí, něžnost, hrdost.
- Sociální oblast života – korekce chování, lepší fungování ve vztazích, začlenění do společnosti.
- Psychická oblast života – duševní rovnováha, UKLIDNĚNÍ, spokojenost, daný moment.
- Fyzická oblast života – pohyb, uvolnění svalů, čerstvý vzduch, kontakt s koněm.

